

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Moniky Kyselové a soudců JUDr. Jiřího Handlara a Mgr. Pavly Kohoutkové ve věci

žalobce: **M.H.**, narozený XXXXX
bytem XXXXX
zastoupený JUDr. Karlem Schelle, LL.M., MBA
advokátem sídlem Brno, Ambrožova 297/6

proti
žalovanému: **BORS BUS s. r. o.**, IČ: 63473089
sídlem Břeclav, Bratislavská 2284/26

o 28.960,36 Kč s příslušenstvím, o odvolání žalovaného proti rozsudku Okresního soudu v Břeclavi ze dne 4. dubna 2022, č.j. 6 C 117/2021-142,

takto:

- I. Rozsudek soudu I. stupně se **mění** tak, že žaloba, kterou se žalobce po žalovaném domáhal zaplacení částky 28.960,36 Kč se zákonným úrokem z prodlení ve výši 8,25 % od 2. 5. 2021 do zaplacení se **zamítá**.
- II. Žalobce je **povinen** zaplatit žalovanému na náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů to tří dnů od právní moci rozsudku částku 1.800 Kč.

Odůvodnění:

1. Rozsudkem soudu I. stupně bylo určeno, že „žaloba žalobce M.H. vůči žalovanému BORS BUS s.r.o. je co do základu po právu“.
2. Soud I. stupně rozhodl o žalobě, kterou se žalobce po žalovaném domáhal zaplacení cestovních náhrad za cesty mimo pravidelné pracoviště, které realizoval svým soukromým vozidlem v období 6-12/2020 na trase Břeclav-Hodonín a zpět. Žalobu skutkově odůvodnil tím, že je na základě

pracovní smlouvy ze dne 17. 8. 2015 u žalovaného zaměstnán jako řidič, a že byl od 6/2020 žalovaným převeden z dřívějšího pravidelného pracoviště v Břeclavi, kde i bydlí, na pracoviště v Hodoníně, a v souvislosti s tím mu vznikly cestovní náklady za cesty z Břeclavi na pracoviště v Hodoníně. Žalovaný se uplatněnému nároku bránil tvrzením, že pravidelným pracovištěm žalobce v posuzovaném období bylo město Hodonín, tj. obec, ze které začínaly všechny cesty žalobce, které je třeba považovat za výkon práce.

3. Soud I. stupně po provedeném dokazování ve věci rozhodl mezitímním rozsudkem o tom, že základ nároku žalobce je dán. Uzavřel, že za situace, kdy místo výkonu práce žalobce sjednané v pracovní smlouvě bylo sjednáno širěji než jedna obec (konkrétně Jihomoravský kraj) a současně v pracovní smlouvě ani jejích následných změnách nebylo sjednáno pravidelné pracoviště žalobce, bylo třeba za jeho pravidelné pracoviště považovat obec, ve které nejčastěji začínaly cesty žalobce za účelem výkonu práce. Za pravidelné pracoviště žalobce tak soud I. stupně označil obec Břeclav, neboť tam od počátku vzniku pracovního poměru žalobce, a to až do 6/2020, začínaly všechny pracovní cesty žalobce. Pokud tedy v posuzovaném období 6-12/2020 žalovaný žalobci přiděloval v rámci sjednaného místa výkonu práce práci na autobusové lince, která začínala i končila v Hodoníně, jednalo se o výkon práce mimo pravidelné pracoviště žalobce, za který mu od žalovaného přísluší cestovní náhrady tak, jak to stanoví § 152 písm. b/ zákoníku práce.
4. Proti tomuto rozsudku se odvolal žalovaný, který se závěrem o tom, že základ nároku žalobce na zaplacení žalované částky je dán, nesouhlasil. Setrval na argumentaci, na které založil svou obranu již v řízení před soudem I. stupně, a tu v odvolání zopakoval. Soudu I. stupně vytkl, že nesprávně posoudil otázku pravidelného pracoviště žalobce, a to mimo jiné i proto, že se dostatečně nezabýval tím, ve které obci nejčastěji začínaly pracovní cesty žalobce, zda a v jakém rozsahu žalobce vykonával práci v Břeclavi (tato skutečnost nebyla ze strany žalobce v řízení tvrzena ani dokazována a nebyla mu v tomto směru soudem poskytnuta ani příslušná poučení ve smyslu § 118a odst. 1 a 3 o.s.ř.) a v tomto směru vyšel pouze z tvrzení žalobce. S ohledem na uvedené skutečnosti a na to, že ve sledovaném období 6-12/2020 žalobce vykonával práci řidiče autobusové dopravy se začátkem a koncem pracovních výkonů v obci Hodonín, je třeba za pravidelné pracoviště žalobce považovat dle názoru žalovaného právě tuto obec. Navrhl proto, aby odvolací soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil soudu I. stupně k dalšímu řízení.
5. Žalobce ve vyjádření k odvolání navrhl potvrzení napadeného rozsudku, který z hlediska hmotněprávního i procesního označil za zcela správný.
6. Odvolací soud po zjištění, že objektivně i subjektivně přípustné odvolání (§ 201 a 202 a contrario o.s.ř.) bylo podáno včas (§ 204 odst. 1 o.s.ř.) a z důvodů podle § 205 odst. 2 c/ a g/ o.s.ř., přezkoumal rozsudek soudu I. stupně i řízení předcházející jeho vydání. (§ 212, 212a o.s.ř.), a dospěl k závěru, že odvolání je důvodné.
7. Projednávanou věc je třeba i v současné době posuzovat – vzhledem k tomu, že předmětem řízení žalobce učinil nároky na náhradu cestovních výdajů (jízdni výdaje) za cesty mimo pravidelné pracoviště, které vykonal v období 6-12/2020 – podle zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění účinném do 31. 12. 2020 (dále jen „zákoník práce“), a podle zákona č. 89/2012 Sb. občanský zákoník (dále jen „o.z.“).
8. Podle § 34a zákoníku práce není-li v pracovní smlouvě sjednáno pravidelné pracoviště pro účely cestovních náhrad, platí, že pravidelným pracovištěm je místo výkonu práce sjednané v pracovní smlouvě. Jestliže je však místo výkonu práce sjednáno širěji než jedna obec, považuje se za pravidelné pracoviště obec, ve které nejčastěji začínají cesty zaměstnance za účelem výkonu práce. Pravidelné pracoviště pro účely cestovních náhrad nesmí být sjednáno širěji než jedna obec.
9. Podle § 152 písm. b/ zákoníku práce cestovními výdaji, za které poskytuje zaměstnavatel zaměstnanci cestovní náhrady, se rozumí výdaje, které vzniknou zaměstnanci při cestě mimo pravidelné pracoviště,

10. V projednávané věci rozhodl soud I. stupně mezitímním rozsudkem. V mezitímním rozsudku je třeba vypořádat se s existencí všech předpokladů vzniku a existence uplatněného nároku a jeho vydání přichází v úvahu pouze tam, kde je to pro další řízení účelné, což byl dle odvolacího soudu i případ posuzované věci. V poměrech projednávané věci tak bylo vydání mezitímního rozsudku zcela namístě a soud I. stupně se proto při posuzování základu nároku žalobce na zaplacení cestovních náhrad dle § 152 písm. b/ zákoníku práce zabýval otázkou pravidelného pracoviště žalobce pro účely cestovních náhrad.
11. Pro účely poskytování cestovních náhrad právní úprava obsažená v zákoníku práce rozlišuje mezi místem výkonu práce sjednaným v pracovní smlouvě, pracovištěm a pravidelným pracovištěm zaměstnance. Místem výkonu práce sjednaným v pracovní smlouvě (§ 34 odst. 1 písm. b/ zákoníku práce) se rozumí obec, organizační jednotka nebo jinak určené místo, v němž se zaměstnanec v pracovní smlouvě zavázal konat práci pro zaměstnavatele. Pracoviště je pak místo, kde zaměstnanec plní podle pokynů zaměstnavatele své pracovní úkoly; okruh těchto míst, v nichž může zaměstnavatel přidělovat zaměstnanci práci, je dán vymezením místa výkonu práce v pracovní smlouvě, popřípadě přeložením do jiného místa výkonu práce provedeným v souladu s § 43 zákoníku práce. Pravidelným pracovištěm se pro účely poskytování cestovních náhrad rozumí místo, které je se zaměstnancem sjednáno v pracovní smlouvě podle § 34 odst. 2 zákoníku práce.
12. Pojem pravidelného pracoviště je používán výhradně pro účely poskytování cestovních náhrad; zaměstnavatel má možnost, nikoliv však povinnost, je se zaměstnancem sjednat. Pravidelné pracoviště musí být sjednáno výhradně v pracovní smlouvě, což je splněno i v případě její změny (§ 40 zákoníku práce). Jako pravidelné pracoviště může být dohodnuto nejen místo výkonu práce sjednané v pracovní smlouvě, ale kterékoliv pro zaměstnance v úvahu přicházející místo pracoviště (v rámci sjednaného místa výkonu práce), popřípadě i - u zaměstnanců, u nichž častá změna pracoviště vyplývá ze zvláštní povahy povolání - místo jejich bydliště (to platí i tehdy, nemá-li zaměstnavatel v bydlišti zaměstnance své sídlo ani jinou organizační jednotku, popřípadě nacházeli se místo bydliště zaměstnance mimo místo výkonu práce sjednaného v pracovní smlouvě). Protože – jak uvedeno výše – zaměstnavatel ani zaměstnanec nemají povinnost pravidelné pracoviště v pracovní smlouvě sjednávat, upravuje § 34a zákoníku práce postup pro případ jeho nesjednání. Za pravidelné pracoviště, není-li v pracovní smlouvě sjednáno, se pro účely cestovních náhrad považuje místo výkonu práce sjednané v pracovní smlouvě. Jestliže je však místo výkonu práce sjednáno širěji než jedna obec, považuje se za pravidelné pracoviště obec, ve které nejčastěji začínají pracovní cesty zaměstnance.
13. Z hlediska skutkového stavu bylo v projednávané věci zjištěno, a mezi účastníky nebylo sporné, že žalobce je u žalovaného zaměstnán na základě pracovní smlouvy ze dne 17. 8. 2015 jako řidič osobní dopravy (řidič autobusu) se sjednaným místem výkonu práce Jihomoravský kraj, že v pracovní smlouvě ani v jejích následných změnách ze dne 12. 8. 2016 a ze dne 15. 6. 2017 nebylo sjednáno místo pravidelného pracoviště žalobce. Mezi účastníky nebylo v řízení sporné ani to, že v období 6-12/2020 byl žalobce jako řidič autobusu žalovaným zařazen na autobusovou linku, která začínala i končila v obci Hodonín. Současně bylo v řízení prokázáno tvrzení žalobce, že od začátku pracovního poměru až do 5/2020 včetně byl žalobce žalovaným v souladu s pracovní smlouvou zařazen na autobusovou linku začínající i končící v obci Břeclav – zde žalovaný v odvolání nedůvodně namítá, že žalobce uvedené skutečnosti v řízení netvrdil, a že nebyly v řízení ani prokázány, neboť opomíjí skutečnosti, které v rámci své svědecké výpovědi před soudem I. stupně uvedl zaměstnanec žalovaného I.J. (vedoucí střediska osobní dopravy), který potvrdil, že žalobce až do doby, než byl zařazen na linku v Hodoníně, jezdil s místní dopravou v Břeclavi.
14. Na základě takto zjištěného skutkového stavu lze dle odvolacího soudu uzavřít, že vzhledem k tomu, že místo výkonu práce žalobce v pracovní smlouvě bylo sjednáno širěji než jedna obec (konkrétně Jihomoravský kraj) a současně v pracovní smlouvě nebylo sjednáno pravidelné pracoviště žalobce, bylo třeba toto pravidelné pracoviště určit fikcí za použití § 34a zákoníku práce.

Za pravidelné pracoviště žalobce tak bylo třeba považovat obec, ze které žalobce nejčastěji vyjížděl za výkonem práce (tj. na cestu, která již sama o sobě představuje výkon práce a za kterou zaměstnanci náleží mzda). Je-li možno v pracovní smlouvě sjednané místo pravidelného pracoviště měnit dohodou o změně pracovní smlouvy, je třeba dle odvolacího soudu stejnou logikou dovodit i to, že změní-li se v průběhu pracovního poměru obec, ze které zaměstnanec nejčastěji vyjíždí za výkonem práce, dojde ke změně skutečností, na jejichž základě je třeba posoudit otázku, kde je pravidelné pracoviště zaměstnance, to celé však pouze za předpokladu, že změna těchto skutečností vykazuje určité znaky trvalosti, nejedná se tedy pouze o nahodilou a občasnou změnu obce, ve které začínají cesty zaměstnance za účelem výkonu práce.

15. Vztaženo na posuzovaný případ za situace, kdy mezi účastníky nebylo sporné, že v období, za které žalobce po žalovaném požaduje cestovní náhrady, byla žalovaným žalobci přidělována v souladu s pracovní smlouvou práce řidiče osobní dopravy na autobusových linkách, které začínaly i končily v obci Hodonín, ač předtím mu byla přidělována práce řidiče na autobusové lince začínající a končící v obci Břeclav (v daném případě se nejednalo o převedení ve smyslu § 43 zákoníku práce, neboť přidělení práce na autobusové lince v Hodoníně bylo výkonem práce v rámci v pracovní smlouvě sjednaného místa výkonu práce, kterým byl Jihomoravský kraj), došlo ke změně skutečností, z nichž je třeba vycházet při určení místa pravidelného pracoviště žalobce ve smyslu § 34a zákoníku práce. V posuzovaném období je proto dle odvolacího soudu za pravidelné pracoviště žalobce označit obec Hodonín, a nikoli obec Břeclav. Žalobce proto nemá nárok na náhradu cestovních nákladů, které v posuzovaném období 6-12/2020 vynaložil na cesty z obce Břeclav do obce Hodonín, jelikož tyto náklady nelze považovat za náklady na cesty mimo pravidelné pracoviště, nýbrž za soukromé náklady na cestu do zaměstnání (za cestu z bydliště žalobce do místa jeho pravidelného pracoviště), které zákoník práce zaměstnavateli neukládá k náhradě.
16. S ohledem na všechny výše uvedené skutečnosti proto odvolací soud za použití § 220 odst. 1 písm. a/ o.s.ř. změnil tak, že žalobu jako nedůvodnou zamítl.
17. O nákladů řízení před soudy obou stupňů bylo rozhodnuto za použití § 224 odst. 1 a 2 ve spojení s § 142 odst. 1 o.s.ř. tak, že v řízení neúspěšný žalobce byl zavázán k povinnosti zaplatit žalovanému na jejich náhradu do tří dnů od právní moci rozsudku (§ 160 odst. 1 o.s.ř.) částku 1.800. Uvedená částka sestává ze 6 částek paušální náhrady nezastoupeného účastníka á 300 Kč (vyjádření k žalobě včetně jeho doplnění, příprava na jednání soudu I. stupně, účast na jednání soudu I. stupně trvajících více než 2 hodiny, sepis odvolání, příprava na jednání odvolacího soudu a účast u jednání odvolacího soudu) dle § 1 odst. 3 písm. a/, b/ a c/ a § 2 odst. 3 vyhlášky č.254/2015 Sb.), a to do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku (§ 160 odst. 1 o.s.ř.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat dovolání za podmínek § 237 o.s.ř. do dvou měsíců ode dne doručení jeho písemného vyhotovení k Nejvyššímu soudu prostřednictvím Okresního soudu v Břeclavi; přípustnost dovolání je oprávněně zkoumat jen odvolací soud.

Brno 5. dubna 2023

Mgr. Monika Kyselová v. r.
předsedkyně senátu